

KOMISE PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY

COMMITTEE FOR THE ENVIRONMENT
OF THE CZECH ACADEMY OF SCIENCES

Národní 3, 117 20 Praha

STANOVISKO KOMISE PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ AV ČR K ÚČASTI VEŘEJNOSTI V ŘÍZENÍCH TÝKAJÍCÍCH SE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V SOUVISLOSTI S NYNĚJŠÍ NOVELIZACÍ § 70 ZÁKONA O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY V POSLANECKÉ SNĚMOVNĚ (TISK 329)

Komise pro životní prostředí AV ČR vyjadřuje znepokojení nad aktuálním hrozícím omezením účasti veřejnosti v rámci projednávané novelizace zákonů v souvislosti s návrhem zákona o jednotném environmentálním stanovisku (tisk 329) v návaznosti na úpravy nového stavebního zákona. Komise podporuje stanovisko veřejného ochránce práv (ombudsmana)¹ v této věci, jakož i společně formulované stanovisko téměř 150 environmentálních spolků², které zdůrazňuje důležitost možnosti širokého zapojení občanské společnosti, zejména spolků, do povolovacích řízení týkajících se životního prostředí v demokratické společnosti. Komise vyzývá členy Parlamentu ČR k zohlednění těchto stanovisek při schvalování uvedených legislativních předpisů.

Široká účast veřejnosti ve věcech životního prostředí je žádoucím a správným cílem. Je nejenom výsostným naplněním demokratických principů a základních práv (zejména práva na příznivé životní prostředí podle čl. 35 Listiny základních práv a svobod a principu transparentnosti veřejné správy), ale také splněním závazků vyplývajících z mezinárodních úmluv (zejména Úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí – tzv. Aarhuské úmluvy a Úmluvy Rady Evropy o krajině). Je ve veřejném zájmu, aby jednotlivci i spolky měli přístup k informacím o záměrech s bezprostředním dopadem na kvalitu jejich života, ochranu okolní přírody a dlouhodobý udržitelný rozvoj společnosti. Rovněž mají mít možnost se k takovým záměrům vyjádřit přímo, tj. nejen prostřednictvím svých volených zástupců, popř. úředníků těmito zástupci vybraných.

Vedle právní podstaty mají tato tzv. environmentální procesní práva i podstatu věcnou – zvyšují legitimitu veřejných rozhodnutí, posilují důvěru v demokratický proces a zlepšují kvalitu povolovacích procesů. V souvislosti s poslední novelou, která zásadně redukuje možnost účasti veřejnosti (přijatou pozměňovacím návrhem dvou poslanců s účinností od roku 2018) bylo argumentováno, že environmentální spolky mohou za nepřiměřenou délku správních řízení vedených podle stavebního zákona a působí obstrukce; tato tvrzení však nebyla podložena žádnými analýzami, a naopak rozborů počtů řízení celkem a počtů řízení, do nichž se zapojily spolky, uvedené argumentaci nenasvědčují.³ V době klimatických změn je přitom ještě naléhavěji třeba, aby se zástupci dotčené veřejnosti mohli vyjadřovat k plánům změn na „svém“ území – členové environmentálních spolků jsou často obyvateli lokalit, o jejichž změnách se jedná, a tudíž osobami dotčenými záměrem v území a znalými jeho poměrů.

---

¹ https://www.ochrance.cz/aktualne/2023-01-27-ombudsman_chce_vratit_spolky_do_hry/

² <https://www.arnika.org/novinky/otevreny-dopis-organizaci-k-ucasti-verejnosti>

³ Záhumenská, V. a kol.: Účast spolků v územních řízeních. Masarykova univerzita Brno, 2015; Záhumenská, V. a Bidmonová, Š.: Účast spolků na územním řízení a obstrukční jednání, Ministerstvo vnitra, 2016, dostupné z <https://www.mvcr.cz/clanek/ucast-spolku-na-uzemnim-rizeni-a-obstrukcni-jednani.aspx>

Jako členové Komise pro životní prostředí AV ČR jsme přesvědčeni, že další zužování účasti veřejnosti v ochraně životního prostředí je v ČR jakožto demokratickém právním státě nepřijatelné. Proto apelujeme v první řadě na to, aby navrhovaná předloha, sněmovní tisk 329, pokud se týká § 70 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nebyla schválena ve verzi vládního návrhu, který by k dalšímu omezení vedl.

Za druhé konstatujeme, že z hlediska environmentální demokracie a účasti veřejnosti je nejpříznivější varianta, která je obsahem pozměňovacího návrhu poslankyně K. Kocmanové, a pro jeho podporu se jako Komise pro životní prostředí AV ČR vyslovujeme. Právě tímto způsobem ostatně chápeme i postoj ekologických spolků a stanovisko ombudsmana, kteří volají po „rozšíření“ účasti veřejnosti a návratu stavu před rokem 2018, a proto se k nim připojujeme.

Za třetí, pozměňovací návrh Výboru pro veřejnou správu a regionální rozvoj hodnotíme jako částečné, ale nedostačující řešení. Pro adekvátní řešení současné situace nestačí pouze zabránit novému omezení účasti veřejnosti v řízeních týkajících se životního prostředí. To by mělo být vzhledem k mezinárodním závazkům České republiky i znění programového prohlášení vlády samozřejmostí. Chápeme však, že v případě citlivých politických jednání může být prosazení optimálního řešení obtížné, a v takovém případě by přijetí tohoto pozměňovacího návrhu bylo z pohledu Komise pro životní prostředí AV ČR sice nevítaným, ale lepším řešením než schválení vládní verze.